

De franske socialister mangler leder og politik

Connie Pedersen

De franske socialister prøver at komme på benene igen efter tre tabte præsidentvalg på stribet. Men de er uenige om, hvem der skal være deres leder, og hvilken politik de skal føre

Det franske socialistparti er som en bus, hvor alle passagererne vil styre, og hvor GPS'en er blevet væk. Sådan har en bladtegner illustreret situationen i partiet, og han rammer plet. Det er et politisk – og et personligt – drama der udspiller sig i bussen med socialisternes røde rose malet på siden.

Socialisterne tabte ikke kun præsidentvalget, de tabte også det efterfølgende valg til Nationalforsamlingen – dog ikke helt så stort som frygtet. Så i dag ser det politiske landskab således ud: det borgerlige, gaulistiske UMP har præsidentposten og et flertal på 359 deputerede i Nationalforsamlingen. Socialisterne har 149 medlemmer, og så er der et lille midterparti, MoDem, og nogle mindre partier på venstrefløj. Det betyder, at socialisterne er *oppositionen* i Frankrig, men de mange inter-

ne problemer i socialistpartiet gør det til en meget tavs opposition.

Oven på de to valgnederlag i foråret, gav præsident Sarkozy socialisterne endnu en politisk mavepuster ved at stjæle nogle af partiets gode folk til poster i den borgerlige regering fx Bernard Kouchner, der blev udenrigsminister.

Præsident Sarkozys hvedebrødsdage med den franske befolkning er ganske vist ved at være forbi, men det er ikke, fordi den socialistiske opposition presser ham. Præsidenten har oplevet et voldsomt fald i sin popularitet i 2008, og det er der både private og politiske grunde til. Sarkozy eksponerer sit privatliv for meget efter franskmændenes mening, og de har svært ved at tage hans ægteskab med ex-topmodellen Carla Bruni alvorligt. Desuden lader de økonomiske resultater vente på

sig. Under valgkampen lovede Sarkozy, at folk, der 'arbejdede mere, også skulle tjene mere', men de økonomiske konjunkturer er ikke med den franske regering, og fransk-mændenes købekraft er ikke blevet forbedret.

Formandsposten

I ti år har socialistpartiets leder heddet François Hollande. Det er en 54-årig gemytlig og kompromissøgende mand. Indtil for trekvart år siden boede han sammen med socialisternes præsidentkandidat, Ségolène Royal.

Det var Hollande, der samlede stumperne af socialistpartiet op efter katastrofevalget i 2002, hvor socialisternes præsidentkandidat, Lionel Jospin, ikke engang nåede frem til anden valgrunde, men blev slået af den yderliggående højrepolitiker Jean-Marie Le Pen. Hollandes fortjeneste er at han har holdt sammen på partiet, men det er sket på bekostning af en helt nødvendig fornyelse som fx den, det britiske Arbejderparti har været igennem.

Som socialistpartiets formand havde Hollande regnet med, at han skulle være socialisternes præsidentkandidat sidste år. Men sådan kom det ikke til at gå. Han blev overhalet indenom af sin kone, Ségolène Royal, som hurtigt viste sig at have langt bedre fat i vælgerne end han. Det blev begyndelsen til et politisk og personligt opgør, som svækkede par-

tiet under valgkampen, og som stadig sætter sit præg på det.

Under valgkampen havde socialisterne reelt en præsidentkandidat – Ségolène Royal – og en partiformand – François Hollande – som ikke talte sammen, fordi de privat var ved at blive skilt, og fordi de konkurrerede politisk. Det var en uholdbar situation.

Det endte da også med en separation. Efter valget bad Royal Hollande om at flytte. Hun forklarede, at de længe havde haft problemer i deres forhold, men hun havde valgt 'at sætte en parentes om de ægteskabelige problemer i valgkampen', sagde hun. Efter at separationen var blevet officiel, indrømmede fremtrædende partimedlemmer, at den anspændte situation mellem de to havde skabt problemer under valgkampen.

"Aldrig i fransk historie, som ellers har oplevet lidt af hvert, har vi været vidne til en sådan situation. Aldrig nogensinde har det politiske liv været så åbenlyst påvirket af private problemer", skrev avisen *Le Monde* efter valget.

Socialisterne tabte præsidentvalget den 6. maj 2007, og efterfølgende er der udgivet en halv snes bøger om, hvorfor det gik så galt. De fleste af dem er meget kritiske over for Ségolène Royal og hendes måde at føre valgkamp på, så i slutningen af 2007 kom Royals forsvar i form af en bog med titlen *Ma plus belle histoire, c'est vous (Min smukkeste historie, det er jer (vælgerne, red.))*. Heri erkender

hun, at hun mistede pusten midt i valgkampen, fordi hun satte for lang tid af til at indsamle vælgernes ønsker, inden hun sammenfattede dem i et politisk program. I mellemtiden havde Sarkozy taget teten, og hun indhentede ham aldrig.

Men hun fik heller ikke den støtte, hun skulle have haft fra socialistpartiet og fra sin partner, François Hollande. "For at vinde en anden gang skal hele partiet støtte kandidaten, og så skal kandidatens partner virkelig være forelsket i kandidaten", skriver hun. Partiformand Hollande drog den konsekvens af valgnederlagene, at hans tid som formand var forbi, og han går af på partiets kongres til november.

Ségolène Royal derimod fortsætter. Ganske vist tabte hun til Nicolas Sarkozy med 47 pct. af stemmerne mod hans 53 pct., men hun mener, at hun tabte med ære, for i modsætning til Jospin i 2002 nåede Royal frem til anden valgrunde, og hun fik 17 mio stemmer. Så efter at hun har sundet sig oven på nederlaget, og hun og Hollande er flyttet fra hinanden, melder hun sig nu på banen igen – som kandidat til formandsposten i stedet for sin tidligere mand og som partiets præsidentkandidat i 2012.

Men Ségolène Royal har mange konkurrenter.

Konkurrenterne

Ségolène Royals alvorligste konkurrent er borgmesteren i Paris, Ber-

trand Delanoë. De er begge to meget populære blandt socialistpartiets menige medlemmer, men ingen af dem har en særlig stærk base i selve partiapparatet.

Det har til gengæld de såkaldte 'gamle elefanter' som Dominique Strauss-Kahn, tidligere finansminister, nu direktør for Den internationale Valutafond, og Laurent Fabius, tidligere regeringschef. De blev begge slået af Ségolène Royal, 'gazellen', i kapløbet om at blive præsidentkandidat, og deres fraktioner kan ikke i øjeblikket stille med en kandidat, der kan blive valgt til formand. Men de to 'gamle elefanter' og deres tilhængere er gået sammen om at forhindre, at Royal og Delanoë får posten som partiets leder. De samarbejder med en tredje gruppe, som sommetider bliver kaldt 'de unge løver', bl.a. den unge politiker Arnaud Montebourg, som støttede Royal op til præsidentvalget, men som nu går sine egne veje.

Det er en sand jungelkrig mellem elefanter, løver og en gazelle, og socialistpartiets lammende problem er, at de populære politikere står svagt i partiapparatet, og dem der står stærkt, er ikke særlig populære.

Under præsidentvalgkampen forsøgte Ségolène Royal at gøre det til en fordel, at hun ikke havde nogen stærk base i partiapparatet. Hun er en stor tilhænger af, at vælgerne skal inddrages mere direkte i politik – det såkaldte deltagerdemokrati – og hun opbyggede sin egen inter-

netbaserede organisation, *Désirs d'avenir*. Hun omtalte sig selv som en fri kvinde, og hun sagde konsekvent 'jeg' og ikke 'socialistpartiet', når hun omtalte sit politiske projekt. Men efter valgnederlaget har hun erkendt, at hun bliver nødt til at have et bedre fodfæste i socialistpartiet, hvis hun vil være dets leder og præsidentkandidat i 2012.

Så hun kan enten alliere sig med en af de eksisterende stærke fløje i partiet, eller hun kan prøve at opbygge sin egen base i partiet. Hvis hun vælger en alliance, vil den mest oplagte fløj – trods de private og ægteskabelige problemer – være François Hollandes fraktion. Han står stadig stærkt i partiet, selv om han må gå af som formand til efteråret. I sin bog åbner Royal for et samarbejde med sin tidligere mand: "Da François Hollande for nylig talte om måske at vende tilbage (til hende, red.), sagde jeg til ham, at det ikke var nogen god ide, men at et fælles politisk arbejde helt sikkert kunne komme på tale".

Ségolène Royal siger ligeud, at hun satser på at blive både socialistpartiets formand og dets præsidentkandidat i 2012. Det sidste er meget kontroversielt. Hun er den eneste, der kan hamle op med præsident Sarkozy i øjeblikket. Det viser meningsmålingerne klart. Derfor er det i hendes interesse, at den, der bliver valgt til formand til efteråret, også bliver præsidentkandidat. Tilsvarende vil hendes modstandere

kun vælge en formand til efteråret og vente med at udpege partiets præsidentkandidat i håbet om, at en anden socialist kan blive stærk nok til at udfordre Sarkozy i 2012.

I øjeblikket har den borgerlige præsident stort set frit spil over for den socialistiske opposition, fordi den er så splittet. Et eksempel: I begyndelsen af året holdt præsidenten en stor, velbesøgt pressekonference, hvor han lancerede en række politiske initiativer. Bagefter jagtede journalisterne socialisterne for at få deres reaktion på præsidentens udspil.

Men socialisterne kunne ikke samles om en fælles reaktion. I stedet indkaldte de til tre forskellige pressekonferencer tre forskellige steder i byen med hver deres fremtrædende socialist. Der var ingen fælles talsmand med tilstrækkelig gennemslagskraft, og resultatet var at socialisters modspil druknede.

Det rod skyldes ikke kun personmodsatninger og intern rivalisering, det er også udtryk for, at socialisterne ikke kan blive enige om partiets politiske linje.

Fornyelse

Under præsidentvalgekampen kom Ségolène Royal for skade at udtale sig positivt om Tony Blairs modernisering af det britiske Arbejderparti, og det faldt mange af hendes partifæller for brystet. De vil ikke vide af Blairs tredje vej, der bygger bro mellem socialisme og liberalisme. Det

har altid været en fundamental del af det franske socialistpartis ideologi, at der er en kløft mellem socialisme og liberalisme.

Så det var ikke socialistpartiet men derimod Sarkozys borgerlige UMP-parti, Blair besøgte i begyndelsen af året. Sarkozy har gjort 'åbning' over for andre politiske partier til en vigtig del af sin politik, så det var med Blair i hånden, at præsidenten trådte op på scenen på et stort møde i UMP i Paris.

Men socialistpartiet bliver nødt til at forny sig, det er alle enige om, spørgsmålet er bare hvordan.

Ségolène Royal vil have et 'stort moderne parti med døre og vinduer åbne ud til samfundet og med ligevægt mellem det kollektive og det individuelle'. Hun er villig til at arbejde tæt sammen med det borgerlige midterpartiet MoDem (Mouvement Démocrate), som ledes af François Bayrou.

Bayrou stillede også op til præsidentvalget sidste år, og han blev nummer tre med 11 mio. stemmer. Mellem de to valggrunder bejlede både Royal og Sarkozy til Bayrous vælgere, som endte med at fordele sig nogenlunde ligeligt mellem de to. Men Bayrou selv tog helt klart parti for Royal, og tilnærmelsen mellem de to nåede så vidt, at Royal tilbød Bayrou posten som regeringschef, hvis hun blev præsident.

Så langt var midterpolitikeren dog ikke parat til at gå. I Royals bog er der en interessant skildring af, hvor-

dan hun kørte hen til Bayrou på hans privatadresse en af de sidste kritiske dage før sidste valgrunde for at aftale et samarbejde, men han havde fået kolde fødder og ville ikke lukke hende ind: " 'Nej, nej, stå ikke ud af bilen, der er så mange på gaden'. Jeg har François Bayrou i mobiltelefonen. Han er deroppe hos sig selv, og jeg er hernede i bilen... Jeg insisterer. Der er absolut ingen på gaden her efter kl. 23".

Men Royal bliver ikke inviteret op i Bayrous lejlighed, og det bliver ikke til et formelt samarbejde mellem de to ved anden runde af præsidentvalget, men i mange kommuner fandt socialisterne og MoDem-folkene sammen til kommunalvalgene, og det samarbejde håber Royal at udvide til landsplan.

På den modsatte fløj af Royal står en helt anden fløj i socialistpartiet. Den ledes af den vragede præsidentkandidat Laurent Fabius og hans folk, og deres slagord er, at 'et moderne venstre ligger ikke til højre'. De vil ikke vide af noget samarbejde med Bayrou, som de anser for at være en ren borgerlig politiker.

Men til venstre i det politiske landskab er der reelt ikke nogen at samarbejde med. Det franske kommunistparti er skrumpet ind til det rene ingenting, og miljøpartiet 'De grønne' har ikke fået tag i vælgerne. Den eneste, der kan mønstre en vis vælgertilslutning, er det stærkt venstreorienterede postbud, Olivier Besancenot, men han vil ikke samar-

bejde med socialisterne. Han går i stedet med planer om måske at samle det yderste venstre i et nyt 'antikapitalistisk' parti.

Mellem de to yderpunkter – Royal og Fabius – er der forskellige grader af reformiver.

Ser man på, hvem partiets vælgere er, så viser vælgerundersøgelser af præsidentvalget, at partiet står stærkest hos de offentligt ansatte og de unge. Flertallet af arbejderne og de dårligst stillede stemte derimod på Sarkozy. Op til valget strømmede nye medlemmer til socialistpartiet. De benyttede sig af et rabattilbud om at blive medlemmer og være med til at vælge partiets præsidentkandidat. 300.000 medlemmer nåede partiet op på, men efter nederlaget den 6. maj 2007 er det tyndet ud i medlemskartoteket, som nu tæller 120.000 medlemmer.

Europapolitikken

Europapolitikken har om noget splittet de franske socialister. I 2004 gik partiets ledelse med François Hollande i spidsen ind for et ja til EU-forfatningen, og ved en intern afstemning i partiet fik han opbakning til den linje. Men vælgerne sagde nej til forfatningen i 2005, og det var i virkeligheden der, Hollande fik dødsstødet som socialisternes leder.

Under valgkampen var Ségolène Royal fortaler for en ny forfatning og en ny folkeafstemning, mens Sarkozy ville have en skrabet udgave af

den forkastede traktat – det der nu kaldes Lissabon-traktaten – og den skulle ikke til folkeafstemning, men vedtages i Nationalforsamlingen. Socialisterne følte sig snydt for en folkeafstemning, men de kunne ikke enes om en fælles linje i de afstemninger, der førte frem til Lissabon-traktatens ratifikation i Nationalforsamlingen i februar. Nogle få af de socialistiske medlemmer af Nationalforsamlingen stemte for traktaten, en større gruppe imod og en næsten lige så stor gruppe afholdt sig fra at stemme. Det kan kun være en fordel for socialisterne at få sagen om en EU-traktat overstået, så man kan komme videre.

Partiet har tiden indtil kongressen i november til at samle sig om en politisk leder, og så skal det have formuleret en fælles politik på områder som pensioner, sundhed, sikkerhed, immigration og globalisering. Det skal også komme op med en økonomisk politik, for det er det, der optager franskmændene mere end noget andet. Kodeordet er 'købekraften' – den skal forbedres.

Som det er nu, kan socialisterne ikke mønstre et minimum af partidisciplin, og Frankrig mangler en vigtig pille i sit demokrati – en effektiv opposition.

Connie Pedersen er journalist ved DR-Nyheder og bachelor i fransk. Hun har i øjeblikket orlov fra DR for at færdiggøre sine franskstudier.